

Arkusz nauczyciela nr 2.

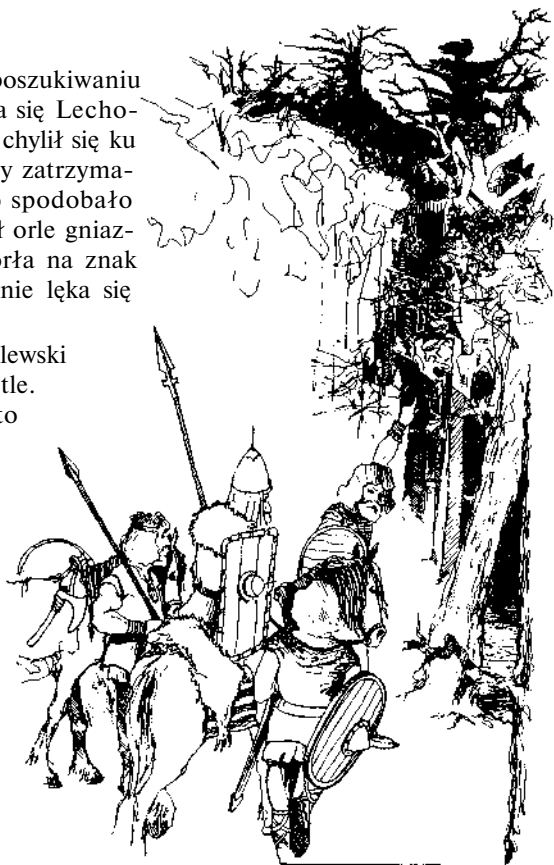
Legenda o Lechu

Dawno temu trzech bracia Lech, Czech i Rus wyruszyli w świat w poszukiwaniu nowego miejsca dla siebie i swojego ludu. Szczególnie piękna wydała się Lechowi kraina porośnięta wielkimi lasami pełnymi zwierzyny. Gdy dzień chylił się ku zachodowi, a słońce zabarwiło niebo czerwienią, zdżożeni wędrowcy zatrzymali się na wielkiej leśnej polanie u stóp rozłożystego dębu. Miejsce to spodobało się Lechowi. Kiedy rozmyślał o przyszłości, wśród gałęzi dębu ujrzął orle gniazdo. Uznał to za dobry znak i pomyślną wróżbę. Wybrał białego orła na znak swój i swojego ludu. Orzeł - to nieustraszony król ptaków, który nie lęka się przeciwności.

Od pradawnych czasów do dnia dzisiejszego orzeł biały - królewski ptak - jest herbem Polski. Przedstawiony został na czerwonym tle. Czerwień przypomina kolor nieba podczas zachodu słońca, kiedy to Lech po raz pierwszy ujrzął gniazdo orłów.

W miejscu leśnej polany Lech wybudował swój gród i nazwał go Gniazdem, na pamiątkę znalezionej orle gniazda. Później gród ten nazwano Gniezdem. Stał się on pierwszą stolicą Polski i miejscem koronacji pierwszych polskich królów.

Bracia Czech i Rus swoje siedziby założyli w bliskim sąsiedztwie Lecha. Tam też powstały ich państwa. Do dzisiaj w sąsiedztwie Polski mieszkają Czesi, Białorusini i Ukraińcy (dawniej zwani Rusinami). Nazwy tych narodów przypominają imiona ich legendarnych założycieli. Polaków, potomków Lecha, w dawnych czasach nazywano również Lachami bądź Lechitami.

Biologia lęgowa bielika

Każda para orłów obejmuje w posiadanie duży obszar, zwany rewirem, którego centralnym miejscem jest gniazdo. Dodatkowo w pobliżu znajduje się szereg innych ważnych miejsc, gdzie bieliki odpoczywają, spożywają pokarm i pilnują lęgu. Są to często stare, uschnięte drzewa na skraju drzewostanu. Orły po raz pierwszy przystępują do lęgu dopiero w 5-6 roku życia i na stałe wiążą się z wybraną okolicą. Tworzą trwałe i wierne pary nawet ponad 20 lat, aż do śmierci swojego partnera. Toki rozpoczynają się zwykle w grudniu/styczniu i odbywają się wysoko nad gniazdem. Ptaki wspólnie krążą, nawołują się, nalatują na siebie, wykonując wspaniałe ewolucje. Czasami chwytają się szponami i koziokują w kierunku ziemi, aby rozłączyć się tuż nad nią. W lutym przebywają blisko siebie, czyszczą nawzajem pióra, wspólnie nocują i dobudowują gniazdo. Ich gniazda znajdują się zazwyczaj wysoko (do 35 m) na bardzo starych drzewach i osiagają po wielu latach olbrzymie rozmiary (do 2 m średnicy i nawet 3-4 m wysokości, ważąc ponad tonę). Czasami z różnych przyczyn, np. niepokozone przez człowieka, budują gniazda dodatkowe. Aby zapewnić ptakom spokój i bezpieczeństwo, wprowadzono ochronę starych drzewostanów z gniazdem, w postaci tzw.

stref ochronnych, gdzie mogą przebywać tylko osoby do tego upoważnione. Polskie bieliki swe siedziby zakładają najchętniej na sosnach, bukach i dębach. Jaja składane są pod koniec lutego i na początku marca, następnie przez 38 dni wysiadywane głównie przez samicę. Piskląt kłuje się ponad 24 godziny; ma zamknięte oczy przez 8 godzin. Zmęczone zmaganiem się ze skorupką, zasypia. W 9. godzinie życia głodne zaczyna "zebrać" o pokarm. Po wykluciu się jest pokryte gęstym, białokremowym puchem. Młode przebywają w gnieździe nawet do 90 dni, po wylocie zaś jeszcze przez następnych 30 dni trzymają się w okolicy gniazda. Jest to najtrudniejszy moment ich życia, gdyż przez ten czas muszą stać się samodzielne.

W ciągu pierwszych 4 lat ginie aż 90% młodych bielików.

